

Vandaag: Hannes Staal (92)

De Bas

De hoefsmid: "Vader had een smederij op de hoek van de Korte Brinkweg en de Nieuwe Steeg (nu Stadhouderslaan) bij café "Driekus-over-de-plank". Op de gevel staat nog steeds het jaartal "1896" in ankers. In dat huis ben ik geboren.

Honderden paarden heb ik beslagen, maar nog nooit heeft één beest van mij een klap gekregen. Als er een boer kwam met een jong, wild paard, aaide ik hem ik zijn nek, gaf hem een stuk roggebrood en binnen een uur had ik hem rondom beslagen. Ik deed een ring om zijn staart en daardoorheen een touw dat aan zijn achterpoot vast zat en zo hielp ik hem.

U moet goed begrijpen, die paarden vroeger waren er om te werken. Sommige hadden een afwijking aan de hoef en dan maakte ik daar een ijzer voor, zodat het beest makkelijk kon lopen. Zoals een schoenmaker speciale schoenen maakt voor moeilijke voeten. Er is tegenwoordig geen smid meer die dat kan. Verder maakten we schoppen, bijlen en hiepen om te hakken.

Bij vader heb ik het vak geleerd. Er was nog een hoefsmid in het dorp, maar daar had iedereen een hekel aan. Die stond langs de kant van de weg en bood zich aan voor een gulden minder. Hij sloeg een wild paard wel eens. Dan zei zo'n boer: ik kom hier niet om mijn paard te laten slaan. Dat kan ik zelf wel. Ik kom hier om mijn paard te laten béslaan.

Toen ik negentien jaar was heb ik in Utrecht een cursus hoefbeslag gevolgd en zodoende werd ik rijksgediplomeerd hoefsmid.

Voor niemand bang

Ik werkte van 's morgens zes tot 's avonds acht. Dan stond ik de hele week elke dag met zo'n twaalfponder in mijn handen vóór te slaan. Ijzersterk was ik en nooit ziek. Moe 's avonds? In Baarn had ik een meisje. Ze was niet katholiek, dus dat mocht niet van vader. Daarom mocht ik na het werk niet de fiets gebruiken en liep(!) ik in twintig minuten hard naar Baarn om haar een kusje te geven. Om tien uur moest ik weer thuis zijn. Moehheid kende ik niet.

Ik had zulke klauwen. Als er bij Driekus ruzie was in het café belde hij mij op. Dan kwam ik en zei: Waar ben je hier voor gekomen? Toch alleen voor de gezelligheid? Doe me een plezier en kom even buiten. Dan gaf ik de oproerkraaiër een dreun die hij drie dagen later nog voelde. Het hielp wel. Als ik later binnen kwam en hij zat er weer, zei hij: geef hem maar een borreltje. Ik was voor niemand bang. Op de Bonifaciuschool hadden we vier meesters. De één noemden we de "gelige", de tweede "de blauwe" en de derde "de kromme".

In de eerste wereldoorlog ben ik bij het rooien tijdens een zware storm uit de boom gevallen. Een kapotte arm en mijn kakement in vijf stukken. Je kunt het nog zien. Een half jaar heb ik in de rijkskliniek gelegen 's Morgens om zes uur liep ik de zusters al te helpen.

Toen ik wegging zeiden ze: we hopen dat je weer gauw terug komt. Ze hadden nog nooit zo'n patiënt gehad. Later verhuisde de smederij naar de F.C. Kuiperstraat. In de tweede wereldoorlog kwam daar een Duitse officier binnen om zijn paard te laten beslaan. Ik zei: daar moet ik even over nadenken. Ik ging naar de burgemeester. Hannes, zei hij, wees wijs. Je moet het doen en niemand zal je het kwalijk nemen. Je moet aan je zaak denken.

Neutraal

Die oorkonde aan de muur kreeg ik toen ik vijfenzeventig jaar muzikant was. Vijfenzestig jaar hier op Soest bij PVO en tien jaar in Koekange.

Twaalf jaar was ik toen ik lid werd van het katholieke zangkoor. Op een keer vroeg de penningmeester: heb je centen bij je? Moeder was vergeten mij geld mee te geven. De volgende keer heb ik het bij me. Eerst centen, anders kom je er niet in, zei Luuk van Hengstum. Ik gaf hem een klap in zijn gezicht en ik ben nooit meer terug geweest. Dat is godsonmogelijk, schrok moeder.

Aan de meester vroeg ik of ik met mijn beide vrienden bij PVO kon spelen. Werden direct aangenomen. Je gaf elkaar les. Zo leerde je musiceren. Ik heb vijfenzeventig jaar de bas bespeeld.

De kapelaan kwam bij ons thuis en zei: je moet je hartstikke doodschamen om bij die smerige, neutrale troep te gaan

spelen. Jij gaat terug naar het zangkoor! Ik heb bij PVO nog geen enkele zonde gedaan en elke nooit die ik blaas, blaas ik ter ere van God.

Toen de kapelaan 25 jaar in dienst was, bracht die neutrale troep hem een serenade. Weet u nog, kapelaan? Hij was het nooit vergeten.

Lief en goed

Sinds 1 januari 1988 woon ik weer op Soest, hier in Molenschot. Toen mijn vrouw stierf kwam ik in de kost bij de burens, bij de familie Friebel. Later verhuisden zij naar Koekange (bij Zwolle) en ik ging mee.

Er woonde hier nog wel een oud vriendinnetje van me en ze zeiden tegen mij: Aal wacht op je. Maar ik had een merakelse vrouw gehad, lief en goed, en je weet wel wat je hebt maar je weet niet wat je krijgt.

Mijn dochter woont in Canada. Dertig jaar ben ik in de kost geweest bij de familie Friebel en tien jaar heb ik in Koekange gewoond. Maar zij ging naar een bejaardentehuis in Havelte. Daar kende ik niemand en hier ken ik zoveel mensen. PVO haalt en brengt me nog steeds voor vergaderingen. De Soester Courant krijg ik van ze. Die las ik al die jaren ook in Koekange.

Om half vier neem ik een borreltje. Al dertig jaar lang drink ik per dag drie borreltjes en rook ik een pijp en een sigaar."

JAN VISSER